USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ГРОМАДСЬКЕ ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРІ МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

Global Communities
Partners for Good

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН

МАМАЛИГІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Підготовка та друк цього видання стали можливими завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

ВСТУП

Шановні жителі Мамалигівської територіальної громади!

Децентралізація дала нам можливість розвиватись так, аби більша частина коштів не осідала в бюджетах різних рівнів, а справді могла слугувати на благо громади. Хочу наголосити на тому, що місцеве самоврядування діє винятково в інтересах громадськості, тож важливим є те, щоб жителі нашої громади мали перед собою повну, чітку картину діяльності сільської ради, розуміли, що таке місцевий бюджет, як він наповнюється і на що витрачаються кошти.

Саме з цією метою було прийняте рішення про створення буклету «Бюджет для громадян», який дасть змогу з легкістю розуміти усе, що відбувається у фінансовій галузі нашої громади.

Разом з цим, розуміння бюджету дозволяє вам, мешканцям громади, приєднуватись до обговорень, складання та розгляду кошторису громади. Залучення населення дозволяє координувати зусилля влади й громадськості, збільшує довіру й співпрацю між усіма жителями громади, а також дозволяє місцевій владі більш якісно задовольняти спільні потреби суспільства.

Сільський голова Аркадій ШОВА

ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН?

Бюджет для громадян, який ви тримаєте у руках, – це спрощена, позбавлена технічної мови презентація інформації про бюджет громади.

Бюджет для громадян створений, щоб зробити складну та технічну бюджетну інформацію доступною вам і вашим друзям, колегам, родині.

Бюджет для громадян допомагає зрозуміти бюджет громади і побачити своє місце в ньому. Він нагадує, що бюджет громади - це кошти всіх її мешканців і показує, що гроші в бюджеті не з'являються нізвідки, а витрати з бюджету не робляться лише за бажанням когось з керівників громади, або групи громадян.

Також важливо, що бюджет для громадян демонструє можливості для кожного мешканця громади впливати на формування та витрачання бюджету своєї громади.

БЮДЖЕТНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Місцевий бюджет – це фінансовий план громади. В ньому визначається, звідки громада буде отримувати кошти, а також на що їх витрачатиме. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки і в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може їх витрачати. Бюджет, а також зміни до нього затверджуються рішенням місцевої ради.

Доходи бюджету – гроші, які громада заробила сама, а також отримала від держави. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

Трансферти – це кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

Субвенції – кошти, які з державного бюджету передають місцевим бюджетам на виконання конкретних повноважень, які делеговані державною. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій – інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, передача коштів обласній лікарні на лікування міських жителів - з міського в обласний бюджет.

Дотації – кошти, які виділяються з бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

Загальний фонд – це кошти, передбачені для надання послуг державними та комунальними установами. Кошти загального фонду витрачаються переважно на виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, для надання громадянам послуг освіти (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії, лікарні), соціального захисту, фізичної культури і спорту (дитячо-юнацька спортивна школа, заходи та змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – це окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження бюджетних установ, а також інші ресурси, наприклад гранти від міжнародних організацій.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проектів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

Бюджет – це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громади. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій, і займають більше часу, ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на один рік – називається бюджетним циклом і включає 5 стадій: складання прогнозу бюджету, складання проєкту бюджету, розгляд проєкту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету, і, насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше, ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Складання прогнозу бюджету. Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто, той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Разом 3. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також, на які цілі витрачатимуться гроші з зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

Складання бюджету. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад відділ освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проєкту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проєкт бюджету оприлюднюється на сайті ради.

Розгляд та затвердження бюджету. Попередній проект рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проєкт рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проєкт бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення, а також сам бюджет, оприлюднюються на сайті ради.

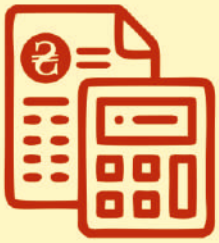

Виконання бюджету. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін в нього. Всі зміни проходять окрему процедуру від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження квартальних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

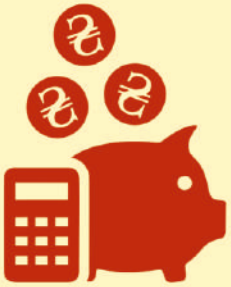

Звітування про виконання бюджету. По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше, ніж 20-те березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятись звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ

Як можна впливати на бюджет своєї громади

СІЧЕНЬ - 20 БЕРЕЗНЯ
Звітування до бюджету

1. Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
2. Відвідати сесії, на яких звіт про виконання бюджету затверджується;
3. Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

ТРАВЕНЬ - ЖОВТЕНЬ
Складання бюджету

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік. В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки. В цей час попередній проєкт проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситись певні незначні зміни.
Складання бюджету; Розгляд та прийняття;
Складання прогнозу; Виконання бюджету;
Звітування до бюджету;
1. Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
2. Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
3. Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

СІЧЕНЬ - ГРУДЕНЬ
Виконання бюджету

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.
1. Подати проєкт на конкурс «Бюджету участі». Брати участь в кампаніях агітації за проєкти бюджету участі та голосувати за проєкти бюджету участі;
2. Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
3. Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

ЛИПЕНЬ - ВЕРЕСЕНЬ
Складання прогнозу бюджету

1. Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – звичайним листом, надісланим поштою чи електронною;
2. Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу – контакти дивіться в кінці цього документу.

Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
3. Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом дострокових інфраструктурних проєктів.

ЛИСТОПАД - 25 ГРУДНЯ
Розгляд та прийняття

1. Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проєкту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
2. Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
3. Допомагати фінансистам в створенні Бюджету для громадян;
4. Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

НА ЧОМУ ЗАСНОВАНО БЮДЖЕТ НАШОЇ ГРОМАДИ

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Окрім того, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада.
Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ

Пріоритетами розвитку нашої громади на найближчі 10-ть років є:

Пріоритет 1
Розвиток інфраструктури громади

Пріоритет 2
Підвищення якості адміністративних, соціальних та культурних послуг у громаді

Пріоритет 3
Підтримка бізнесу та залучення інвестицій

Пріоритет 4
Підтримка розвитку сільськогосподарської кооперації

Пріоритет 5
Створення та просування туристичних продуктів

НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

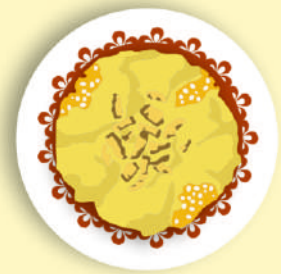

11931 Загальна кількість населення
7356 Працездатне населення
3428 Працевлаштоване населення

Розподіл за галузями:
380 Сільське господарство
100 Промисловість

7 Дитячі садки громади

6 Амбулаторії громади

6 Школи громади

11297,45 га Землі с/г призначення

Промислові підприємства громади:
ТОВ "Мамалигівський гіпсовий завод"
Галузі діяльності підприємств:
виробництво будівельних сумішей, видобування гіпсового каменю.

10 км Дороги, що потребують капітального ремонту

70 км Дороги, що потребують поточного ремонту

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ

Власні доходи громади становлять - 38%. Найбільшу частку власних надходжень сільського бюджету становить податок на доходи фізичних осіб – 55%, податок на майно – 20% та єдиний податок – 13%

Доходи бюджету

всього

77 168,7 тис. грн

Найбільшу частину доходів бюджету Мамалигівської ТГ складають офіційні трансферти з бюджетів різних рівнів - 62%. З них: освітня субвенція – 61 %, базова дотація – 35%, додаткова дотація – 2%.

Найбільшими платниками податків на території громади є комунальні заклади і установи: школи, дитячі садки, орган місцевого самоврядування, будинки культури, що фінансуються з місцевого бюджету.

Неподаткові надходження (всього) 8,72%
2 587,3 тис. грн

трансферти 62%
47 514,3 тис. грн

- 35% Базова дотація 16 523,7 тис. грн
- 61% Освітня субвенція 29 191,3 тис. грн
- 2% Дотація з місцевого бюджету 993,5 тис. грн
- 2% субвенції з місцевого бюджету 741 тис. грн

власні доходи 38%
29 654,4 тис. грн

- Податок на доходи фізичних осіб 54,80% 16 250 тис. грн
- Власні надходження бюджетних установ 8,2% 2 375 тис. грн
- Податкові надходження (всього) 27 067,1 тис. грн
- Податок на прибуток підприємств 0,02% 5,5 тис. грн
- 3,18% Акцизний податок 943 тис. грн
- Рентна плата 0,91% 270,2 тис. грн
- 12,81% Єдиний податок 3 800 тис. грн
- Податок на майно 19,55% 5 797,5 тис. грн

СТРУКТУРА ВИДАТКІВ З БЮДЖЕТУ

НЕСВОЯ

БАЛКІВЦІ

КОШУЛЯНИ

3%
Культура і мистецтво
1 952 тис. грн

2%
1 619 тис. грн
Соціальний захист та соціальне забезпечення

16%
12 548 тис. грн
Управління громадою

Інші видатки 3%
1 931,4 тис. грн

СТАЛЬНІВЦІ

2%
1 280 тис. грн
Житлово - комунальне господарство

74%
57 216,3 тис. грн
Освіта

1%
445 тис. грн
Охорона здоров'я

137 тис. грн
Економічна діяльність

40 тис. грн
Фізична культура і спорт

ПОДВІРНЕ

НЕГРИНЦІ

МАМАЛИГА

ДРАНИЦЯ

Найбільші витрати з бюджету йдуть на виплату заробітної плати працівникам бюджетної сфери, та на утримання установ освіти (43526,55 тис грн), апарату управління (11226,35 тис грн) та культури (1343,57 тис грн), сфери благоустрою (576,5 тис грн), соціальної сфери та безпеки.

Всього
77 168,7 тис. грн

НАЙБІЛЬШІ ВИДАТКИ З БЮДЖЕТУ

Освіта всього 57 216,3 тис. грн

Оплата праці	Оплата енергоносіїв	Інші видатки
50 439,5 тис. грн	3 027 тис. грн	3 749,8 тис. грн

Управління громадою 12 548 тис. грн

Оплата праці	Оплата енергоносіїв	Інші видатки
9 670 тис. грн	350 тис. грн	2 528 тис. грн

Культура та мистецтво 1 952 тис. грн

Оплата праці	Оплата енергоносіїв	Інші видатки
1 720 тис. грн	150 тис. грн	82 тис. грн

ВИДАТКИ НА ОСВІТУ

385
Кількість учнів

10 922,5
тис. грн
Всього видатків

28,4
тис. грн
Видатки на одного учня

Мамалигівський ОЗЗСО I-III ступенів

175
Кількість учнів

6 856,1
тис. грн
Всього видатків

39,2
тис. грн
Видатки на одного учня

Драницький ЗЗСО I-III ступенів

163
Кількість учнів

6 792,7
тис.грн
Всього видатків

41,7
тис.грн
Видатки на одного учня

Подвірненський ЗЗСО I-III ступенів

94
Кількість учнів

4 631,8
тис. грн
Всього видатків

49,3
тис. грн
Видатки на одного учня

Стальнівецький ЗЗСО I-II ступенів

61
Кількість учнів

3 886,3
тис. грн
Всього видатків

63,7
тис. грн
Видатки на одного учня

Балківецький ЗЗСО I-III ступенів

43
Кількість учнів

3 220,5
тис. грн
Всього видатків

74,9
тис.грн
Видатки на одного учня

Несвоянський ЗЗСО I-II ступенів

ЗДО №1 с.Мамалига

60 Кількість вихованців

2 527,3 тис. грн Всього видатків

42,1 тис. грн Видатки на одного вихованця

ЗДО №2 с.Кошуляни

29 Кількість вихованців

1 326,8 тис. грн Всього видатків

45,8 тис. грн Видатки на одного вихованця

ЗДО с.Драниця

58 Кількість вихованців

1 670,3 тис. грн Всього видатків

28,8 тис. грн Видатки на одного вихованця

ЗДО "Колосок" с.Подвірне

46 Кількість вихованців

2 445,4 тис. грн Всього видатків

53,2 тис. грн Видатки на одного вихованця

ЗДО с.Балківці

26 Кількість вихованців

698,3 тис. грн Всього видатків

26,9 тис. грн Видатки на одного вихованця

ЗДО с.Стальнівці

20 Кількість вихованців

644,6 тис. грн Всього видатків

32,2 тис. грн Видатки на одного вихованця

ЗДО с.Несвоя

19 Кількість вихованців

938,1 тис. грн Всього видатків

49,4 тис. грн Видатки на одного вихованця

ВСЬОГО:

- *1179* учнів у громаді
- *44,2 тис. грн* середня вартість витрат на 1учня
- *57 216,3 тис грн* видатків на освіту

ЯК ПОДАТИ ПРОПОЗИЦІЮ ДО БЮДЖЕТУ МАМАЛИГІВСЬКОЇ ГРОМАДИ?

У період липня – вересня 2021 року ви можете подавати свої пропозиції:

1. Безпосередньо до відділу фінансів сільської ради Мамалигівської ТГ за адресою: **Чернівецька область, Дністровський район, село Мамалига, вул. Головна 48.**

2. На електронну пошту ТГ: **mamalyha_s_rada@ukr.net**

3. Запрошуємо вас долучитися до участі в робочих групах з формування проєкту бюджету на наступний рік. За інформацією про те, як долучитись до робочої групи, звертайтесь до старост, депутатів або безпосередньо у сільську раду.

Подати електронну пропозицію до бюджету громади на наступний рік можна тут:

Контактна інформація:

Чернівецька область, Дністровський район, с. Мамалига, вул. Головна 48

Мамалигівський сільський голова
Шова Аркадій Костянтинович,
050-37-41-174

Відповідальний за БдГ
Начальник фінансового відділу
Дамян Надія Михайлівна,
095-749-49-41

Пропозиції до бюджету на електронну адресу:
mamalyha_s_rada@ukr.net

www.mamalyha.com.ua/
www.facebook.com/radamamalyha

тираж: 500 екземплярів